

กิตติกรรมประกาศ

การวิจัยครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความกรุณาจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ที่ให้ทุนสนับสนุนในการศึกษาวิจัย และขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เชาว์ อินใย อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏเลย ที่ให้การสนับสนุน รองอธิการบดีฝ่ายวิจัยและประกันคุณภาพ ผู้อำนวยการสำนักวิจัย คณบดีคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย และคณะผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำแนะนำและตรวจแก้ไขข้อบกพร่องของงานวิจัยเพื่อปรับปรุงให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ (สสส.) ที่ให้การสนับสนุนงบประมาณ

ขอขอบพระคุณเจ้าหน้าที่ บุคลากรจากองค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ ที่ให้ความร่วมมือในการเก็บข้อมูลเป็นอย่างดี และขอขอบคุณนักศึกษาสาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อมทุกคนที่ช่วยลงพื้นที่ภาคสนามในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้

คุณประโยชน์แห่งความดีที่ได้รับจากงานวิจัยเล่มนี้ ผู้วิจัยขอมอบให้แด่คุณพ่อคุณแม่พร้อมทั้งญาติพี่น้อง ที่เป็นแรงบันดาลใจและให้การสนับสนุน พร้อมทั้งให้กำลังใจอันเปี่ยมล้นด้วยความรัก ความเข้าใจในตัวข้าพเจ้าเสมอมา และที่สำคัญขอมอบแก่มหาวิทยาลัยราชภัฏเลยได้ใช้ประโยชน์สืบไป

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรทัย จิตไธสง

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุธาสิณี ครุฑธกะ

ผู้วิจัย

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง แนวทางการจัดการขยะของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย

ผู้วิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรทัย จิตไธสง ตำแหน่ง อาจารย์
สาขาวิชาวิทยาศาสตร์สิ่งแวดล้อม คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ผู้ร่วมวิจัย ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุธาสินี ครุฑธกะ ตำแหน่ง อาจารย์
สาขาวิชาสัตวศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

ระยะเวลา เดือน มกราคม พ.ศ. 2561 ถึง เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2561

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมและแนวทางการจัดการขยะของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย เก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุ จำนวน 150 คน โดยใช้เครื่องมือแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS Statistics Desktop 22.0 สถิติที่ใช้คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และใช้แบบสัมภาษณ์สอบถามผู้นำชุมชน จำนวน 30 คน พบว่า 1) พฤติกรรมการลดการเกิดขยะมูลฝอยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 3.84$, S.D.=0.89) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่มีพฤติกรรมการจัดการขยะในผู้สูงอายุระดับสูงที่สุดคือ ขยะประเภทขวดพลาสติกหรือขวดแก้ว ด้านการนำกลับมาใช้ประโยชน์ใหม่ได้ ($\bar{X} = 4.45$, S.D.=0.74) ด้านการกำจัดขยะมูลฝอยน้อยที่สุดคือ การคัดแยกขยะสร้างความสะดวกในการจัดการขยะของชุมชนและองค์การบริหารส่วนตำบล ($\bar{X} = 2.39$, S.D.=1.67) 2) แนวทางการจัดการโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{x} = 4.25$, S.D.=0.82) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยที่มีแนวทางการจัดการขยะในกลุ่มผู้สูงอายุ ระดับสูงที่สุดคือ ต้องการให้องค์การบริหารส่วนตำบลจัดหาพื้นที่ในการกำจัดขยะที่เหมาะสม ($\bar{X} = 4.65$, S.D.=0.64) ด้านแนวทางการจัดการน้อยที่สุดคือ ใช้อุณหภูมิ/ตะกร้า เวลาไปซื้อของหรือไปจ่ายตลาด ($\bar{X} = 3.72$, S.D.=1.00) ผลการสัมภาษณ์ผู้นำชุมชน พบว่า พฤติกรรมการจัดการขยะของผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่ในหมู่บ้านไม่ให้ความร่วมมือในการจัดการขยะ เนื่องจากประชาชนบางส่วนยังขาดความรู้และทำการจัดการขยะไม่ถูกวิธี โดยส่วนใหญ่ไม่มีถังกำจัดขยะภายในชุมชน มีการลักลอบทิ้งขยะตามสถานที่สาธารณะหรือตามข้างถนน ไม่ปฏิบัติตามป้ายเตือน งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการจัดขยะไม่เพียงพอ ส่วนแนวทางการจัดการขยะพบว่า การจัดการขยะของผู้สูงอายุ ส่วนใหญ่จะมีการจัดการเองตามครัวเรือนโดยการฝังกลบหรือเผา และบางครั้งเรือนก็นำไปกำจัดตามพื้นที่ของตนเองและมีบางครัวเรือนที่แยกขยะอินทรีย์ไปเป็นอาหารของสัตว์เลี้ยงหรือนำไปทำปุ๋ยหมักชีวภาพ บางครัวเรือนมีการคัดแยกขยะแต่ละตามประเภท 1) ขยะอินทรีย์ เช่น เศษอาหาร เศษผัก เศษผลไม้

นำไปเป็นอาหารสัตว์ 2) ขยะทั่วไป จัดเก็บแล้วนำไปทิ้งหรือเผาในสวนหลังบ้าน 3) ขยะรีไซเคิล เช่น ขวดพลาสติก ขวดแก้ว กระดาษ ทำการแยกไว้เพื่อนำไปขายให้กับรถรับซื้อของเก่าเพื่อสร้างรายได้ 4) ขยะอันตรายเช่น หลอดไฟ แบตเตอรี่ แอมป์เพิส มีการคัดแยกก่อนจะนำไปทิ้งหรือคัดแยกไว้เพื่อขายให้รถรับซื้อของเก่า

Research Title Guidelines for solid waste management of senior in the Phu Hor

Municipality, Phu Luang District, Loei Province

Author Assist.professor Dr.Orathai Jitthaisong Position : Lecturer

Faculty of Science and Technology, Loei Rajabhat University

Researcher Assist.professor Suthasinee Kruttaga Position : Lecturer

Faculty of Science and Technology, Loei Rajabhat University

Year January – December 2018

Abstract

The purpose of this study were to behavior and guidelines for solid waste management of senior in the Phu Hor municipality, Phu Luang district, Loei province. Study senior from 150 villagers and 30 community leader. The tool is a questionnaire and interview. Data analysis by program IBM SPSS Statistics Desktop 22.0. Analyzed using statistical tools : percentage, average and standard deviation.

The research found, 1) Behavior of senior the level is most (\bar{x} =3.84, S.D.=0.89), the most is waste bottles such as plastic bottles or glass bottles can be recycled (\bar{x} =4.45, S.D=0.74), the low is waste separation facilitates community waste management and subdistrict administration organizations (\bar{x} =2.39, S.D=1.67). 2) Guidelines for solid waste management that most (\bar{x} =4.25,S.D.=0.82), guidelines for solid waste management in the high level, want the Phu Hor subdistrict administration organization to find suitable waste

disposal areas (\bar{x} =4.65, S.D=0.64). The least is use a cloth bag/basket when shopping or shopping at the market (\bar{x} =3.72, S.D=1.00). The results of interview found that behavior for solid waste management is most of villages do not cooperate in waste management. Because some senior still lack knowledge and do not manage waste properly, most of them do not have waste bins in the community, garbage is smuggled in public places or on the streets, do not follow warning signs, the budget used for waste management is insufficient, guidelines for solid waste management of senior that most will be managed by the household by landfill or burn, disposed of in their own areas, separate organic waste into pet food or are used to make bio-compost, sorting waste according to the type such as

- 1) Organic waste such as food scraps, vegetable waste, fruit scraps to be used as animal feed.
- 2) General waste is collected and discarded or incinerated in the backyard.
- 3) Recyclable waste, such as plastic bottles, glass bottles, and paper, to be separated to be sold to an antique car to make money.
- 4) Hazardous waste such as bulbs, batteries and pampers are separated before being discarded or sorted for sale to the car to buy antiques.

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อ	ข
สารบัญ	จ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ปัญหาและความสำคัญของการวิจัย	1
1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย	2
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	2
1.4 ขอบเขตของการวิจัย	2
1.5 นิยามศัพท์เฉพาะ	3

บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	5
2.1 ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรม	5
2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับการจัดการขยะ	6
2.3 ข้อมูลพื้นฐานขององค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย	12
2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย	20
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	21
3.1 ประชากรกลุ่มตัวอย่าง	21
3.2 การเก็บรวบรวมข้อมูล	21
3.3 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	22
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล	22

สารบัญ (ต่อ)

เรื่อง	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	24
4.1 ข้อมูลทั่วไปผู้ตอบแบบสอบถาม	24
4.2 พฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย	32
4.3 แนวทางการจัดการขยะของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหาร ส่วนตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย	34

บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ	37
5.1 สรุปผลการวิจัย	37
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	39
5.3 ข้อเสนอแนะ	41
บรรณานุกรม	42
ภาคผนวก	44

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	แสดงขอบเขตระยะเวลาในการดำเนินวิจัย	3
2	ปริมาณและอัตราขยะที่เกิดขึ้น ปี 2551-2556	10
3	อัตราการเกิดขยะในปี 2553 ของประเทศพัฒนา ประเทศกำลังพัฒนา และประเทศพัฒนาน้อย	10
4	จำนวนประชากรหมู่บ้านทั้งหมด 13หมู่บ้าน	14

5	จำนวนประชากรผู้สูงอายุในโรงเรียนผู้สูงอายุ	21
6	แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามเพศ	24
7	แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามสถานภาพสมรส	25
8	แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามการศึกษา	26
9	แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามจำนวนสมาชิกในครัวเรือน	27
10	แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามภูมิลำเนา	28
11	แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามอาชีพ	29
12	แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกตามรายได้	30
13	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานพฤติกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย	32
14	ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของแนวทางการจัดการขยะมูลฝอยของผู้สูงอายุในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอภูหลวง จังหวัดเลย	34

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	วงจรของพฤติกรรมและปฏิกิริยาสะท้อน	6
2	แผนที่องค์การบริหารส่วนตำบลภูหอ อำเภอกุหลาบ จังหวัดเลย	12
3	กรอบแนวคิดในการวิจัย	20
4	แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามเพศของผู้สูงอายุ	25
5	แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามสถานภาพ	26
6	แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามการศึกษา	27
7	แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามสมาชิกในครัวเรือน	28
8	แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามภูมิลำเนา	29
9	แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามอาชีพ	30
10	แสดงข้อมูลจำนวนร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถามตามรายได้	31
11	การแจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ	56
12	การแจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ	56
13	การแจกแบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างผู้สูงอายุ	57
14	การสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างผู้นำชุมชน	57